

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อมวลชนกับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) โดยวางแผนการวิจัยเป็นการวัดครั้งเดียว (one-shot descriptive study) มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร ได้แก่ ประชาชนทั้งหมดในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
กลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้ใช้ตัวอย่างจำนวน 300 คน การเลือกตัวอย่างใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) โดยมีวิธีการดังต่อไปนี้

ขั้นตอนแรก เลือกตำบล 8 ตำบลจากจำนวนตำบลทั้งหมด 16 ตำบลของอำเภอเมือง โดยใช้การสุ่มแบบง่าย (simple random sampling)

ตำบลทั้งหมดคือ สุเทพ บำแคด ช้างเผือก หนองหอย ศรีภูมิ ท่าศาลา ช้างคลาน หนองป่าครั่ง หายยา พ้าฮ่อม สันผีเสื้อ ช้างม้อย แม่เหียะ พระสิงห์ วัดเกต และป่าตัน

ตำบลที่เลือกได้คือ สุเทพ ช้างเผือก ศรีภูมิ ช้างคลาน หายยา ช้างม้อย พระสิงห์ และป่าตัน

เมื่อเลือกตำบลแล้ว จึงกำหนดจำนวนครัวเรือนที่ต้องการในแต่ละตำบลโดยพิจารณาจากจำนวนครัวเรือนทั้งหมดในตำบลนั้น ๆ ตามสัดส่วนมากน้อยได้ดังนี้

ตำบลสุเทพ มีจำนวนครัวเรือน 8,630 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่ต้องการ 72 ครัวเรือน

ตำบลช้างเผือก มีจำนวนครัวเรือน 8,193 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่ต้องการ 69 ครัวเรือน

ตำบลศรีภูมิ มีจำนวนครัวเรือน 4,614 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่ต้องการ
39 ครัวเรือน

ตำบลช้างคลาน มีจำนวนครัวเรือน 4,226 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่
ต้องการ 35 ครัวเรือน

ตำบลหายยา มีจำนวนครัวเรือน 3,210 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่ต้องการ
27 ครัวเรือน

ตำบลช้างม้อมย มีจำนวนครัวเรือน 2,730 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่
ต้องการ 23 ครัวเรือน

ตำบลพระสิงห์ มีจำนวนครัวเรือน 2,234 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่
ต้องการ 19 ครัวเรือน

ตำบลป่าตัน มีจำนวนครัวเรือน 1,836 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่ต้องการ
15 ครัวเรือน

ขั้นตอนที่สอง พิจารณาว่าในแต่ละตำบลที่เลือกนั้น มีถนนหลักที่มีครัวเรือนอาศัย
อยู่หนาแน่นกี่สาย โดยทั่วไปตำบลหนึ่ง ๆ มีถนนหลักประมาณ 2-3 สาย เลือกถนนในแต่ละ
ตำบลประมาณ 1-2 สาย โดยใช้การสุ่มแบบง่าย (simple random sampling)

ถนนที่เลือกได้ในแต่ละตำบลมีดังนี้

ตำบลสุเทพ เลือกได้ถนนสุเทพ

ตำบลช้างเผือก เลือกได้ถนนโชคนา

ตำบลศรีภูมิ เลือกได้ถนนมณีนพรัตน์ และถนนศรีภูมิ

ตำบลช้างคลาน เลือกได้ถนนช้างคลาน

ตำบลหายยา เลือกได้ถนนทิพย์เนตร

ตำบลช้างม้อมย เลือกได้ถนนช้างม้อมย

ตำบลพระสิงห์ เลือกได้ถนนสามล้าน และถนนราชมรรคา

ตำบลป่าตัน เลือกได้ถนนวังสิงห์คำ

ขั้นตอนที่สาม เมื่อเลือกถนนแล้ว จึงเลือกครัวเรือนที่ตั้งอยู่บนถนนนั้น (รวมทั้งครัวเรือนที่อยู่โนชอย) เป็นตัวอย่างในการวิจัยโดยใช้การสุ่มแบบเป็นระบบ (systematic random sampling)

การเลือกครัวเรือนบนถนนแต่ละสายมีดังนี้

ถนนสุเทพ	เลือกทุก ๆ 14 ครัวเรือน
ถนนโชตนา	เลือกทุก ๆ 13 ครัวเรือน
ถนนมณีนพรัตน์ และถนนศรีภูมิ	เลือกทุก ๆ 12 ครัวเรือน
ถนนช้างคลาน	เลือกทุก ๆ 14 ครัวเรือน
ถนนทิพย์เนตร	เลือกทุก ๆ 7 ครัวเรือน
ถนนช้างม่วย	เลือกทุก ๆ 5 ครัวเรือน
ถนนสามล้าน และถนนราชมรรคา	เลือกทุก ๆ 10 ครัวเรือน
ถนนวังสิงห์คำ	เลือกทุก ๆ 10 ครัวเรือน

การเลือกครัวเรือนแรกของถนนสายต่างๆ ใช้การสุ่มแบบง่าย

อนึ่ง ในการออกแบบสอบถาม กำหนดให้สมาชิกคนใดก็ได้ของครัวเรือนจำนวน 1 คน เป็นผู้ตอบ โดยมีข้อแม้ว่า ผู้ตอบต้องมีอายุระหว่าง 15-65 ปี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบปลายปิด (closed-ended)

แบ่งเป็น 3 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชน มีทั้งหมด 15 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามที่ทดสอบความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม มีทั้งหมด 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากร มีทั้งหมด 5 ข้อ

การทดสอบความน่าเชื่อถือของ เครื่องมือ

ทดสอบความน่าเชื่อถือของ เครื่องมือด้วยการทดสอบ (pre-test) กับประชากรบางส่วน จำนวน 30 คน แล้วจึงนำมาหาค่าความเชื่อมั่น ในส่วนที่เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชน (เฉพาะคำถามเรื่องความบ่อยครั้งที่อ่านหนังสือพิมพ์และดูโทรทัศน์ทั้งแบบเจาะจงและแบบทั่วไป) หาค่าความเชื่อมั่นตามวิธี Alpha Coefficient มีค่าเท่ากับ .79 และในส่วนของ การทดสอบความรู้ เรื่องสิ่งแวดล้อมหาความ เชื่อมั่นตามสูตร KR α 1 มีค่าเท่ากับ .91 แสดงว่าแบบสอบถามนี้สามารถเชื่อถือได้

เกณฑ์การให้คะแนน เพื่อการคำนวณและความหมาย

การใช้สื่อมวลชน

แบบเจาะจง พิจารณาความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ และการดูโทรทัศน์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมใน 1 เดือน

ไม่เคยอ่านหรือดู	ให้ 0 คะแนน	หมายถึงไม่เคยใช้สื่อมวลชน
1-2 ครั้ง	ให้ 1 คะแนน	หมายถึงใช้สื่อมวลชนน้อย
3-4 ครั้ง	ให้ 2 คะแนน	หมายถึงใช้สื่อมวลชนปานกลาง
4-5 ครั้ง	ให้ 3 คะแนน	หมายถึงใช้สื่อมวลชนมาก
6 ครั้งขึ้นไป	ให้ 4 คะแนน	หมายถึงใช้สื่อมวลชนมากที่สุด

แบบทั่วไป พิจารณาจากความบ่อยครั้งในการอ่านหนังสือพิมพ์ และการดูโทรทัศน์

ที่มีเนื้อหาไม่ว่าจะเกี่ยวกับเรื่องใดก็ตาม ใน 1 สัปดาห์

นานกว่าสัปดาห์	ให้ 1 คะแนน	หมายถึงใช้สื่อมวลชนน้อยที่สุด
1-2 วัน	ให้ 2 คะแนน	หมายถึงใช้สื่อมวลชนน้อย
3-4 วัน	ให้ 3 คะแนน	หมายถึงใช้สื่อมวลชนปานกลาง
5-6 วัน	ให้ 4 คะแนน	หมายถึงใช้สื่อมวลชนมาก
ทุกวัน	ให้ 5 คะแนน	หมายถึงใช้สื่อมวลชนมากที่สุด

ความรู้ เรื่องสิ่งแวดลอม มีคำถามทั้งหมด 10 ข้อ คิดคะแนนตามจำนวนข้อที่ตอบถูก
ถ้าไม่ตอบถือว่าตอบผิด การแบ่งกลุ่มผู้มีความรู้ เรื่องสิ่งแวดลอมสูง ปานกลาง และต่ำ
กำหนดจากการคำนวณค่า Z Score จากคะแนนดังนี้

กลุ่มที่มีความรู้ต่ำ ใช้คะแนนต่ำสุดถึง $\bar{X}-1/2SD$ (ค่า Z น้อยกว่า - 0.5)

กลุ่มที่มีความรู้ปานกลาง ใช้คะแนน $\bar{X}-1/2SD$ ถึง $\bar{X}+1/2SD$ (ค่า Z ตั้งแต่
-0.5 ถึง +0.5)

กลุ่มที่มีความรู้สูง ใช้คะแนนสูงกว่า $\bar{X}+1/2SD$ (ค่า Z มากกว่า + 0.5)

ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ เท่ากับ 7.210 ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ

2.178 เมื่อแบ่งกลุ่มผู้มีความรู้ต่าง ๆ ตามเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว มีดังนี้

กลุ่มที่มีความรู้ต่ำ	มีคะแนนระหว่าง 0 ถึง 5
กลุ่มที่มีความรู้ปานกลาง	มีคะแนนระหว่าง 6 ถึง 8
กลุ่มที่มีความรู้สูง	มีคะแนนระหว่าง 9 ถึง 10

ระดับการศึกษา

ป.1-ป.6	ให้ 1 คะแนน	หมายถึงระดับการศึกษาต่ำ
ม.1-ม.3	ให้ 2 คะแนน	หมายถึงระดับการศึกษาปานกลาง
ม.4-ม.6	ให้ 3 คะแนน	หมายถึงระดับการศึกษาปานกลาง
อนุปริญญา	ให้ 4 คะแนน	หมายถึงระดับการศึกษาปานกลาง
ปริญญาตรีขึ้นไป	ให้ 5 คะแนน	หมายถึงระดับการศึกษาสูง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ประเภทการ
แจกแจงความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายถึงลักษณะข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านหนังสือพิมพ์แบบเจาะจง
กับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมใช้ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

2.2 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านหนังสือพิมพ์แบบทั่วไป
กับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อมใช้ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

2.3 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการดูโทรทัศน์แบบเจาะจงกับ
ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ใช้ Pearson's Product Moment Correlation
Coefficient

2.4 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการดูโทรทัศน์แบบทั่วไปกับ
ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ใช้ Pearson's Product Moment Correlation
Coefficient

2.5 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความรู้เรื่อง
สิ่งแวดล้อมใช้ Pearson's Product Moment Correlation Coefficient

2.6 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านหนังสือพิมพ์แบบเจาะจง
กับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เมื่อควบคุมระดับการศึกษา ใช้ Partial Correlation
Coefficient

2.7 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการอ่านหนังสือพิมพ์แบบทั่วไป
กับความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เมื่อควบคุมระดับการศึกษา ใช้ Partial Correlation
Coefficient

2.8 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการดูโทรทัศน์แบบเจาะจงกับ
ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม เมื่อควบคุมระดับการศึกษา ใช้ Partial Correlation
Coefficient

2.9 การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการดูโทรทัศน์แบบทั่วไปกับความรู้
เรื่องสิ่งแวดล้อม เมื่อควบคุมระดับการศึกษา ใช้ Partial Correlation Coefficient

2.10 การวิเคราะห์หาลำดับความสำคัญของตัวแปรที่สามารถใช้ เป็นดัชนี
อธิบายความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม ใช้ Stepwise Multiple Regression Analysis

ประมวลผลข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSx